

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Moravská zemská knihovna v Brně poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů Digitální knihovny MZK podléhá autorským právům. Využitím Digitální knihovny MZK a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z Digitální knihovny MZK není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **Národní listy**

Vydavatel: **Julius Grégr**

Vydáváno v letech: **1861 - 1941**

Číslo ročníku: **1**

Číslo výtisku: **1**

Datum vydání čísla: **1.1.1861**

Identifikátor ISSN: **1214-1240**

Stránky: **(1), (2), (3), (4)**

Cílo 1.

NÁRODNÍ LISTY.

1. ledna 1861.

Odpovědný redaktor:

JUD^r. Julius Gréger.

Vychází denně vyjma dny po velkých svátcích.

Telegamy Národních Listů.

Vídny 31. prosince v 9 hodin 30 min. večer. **Uvěrný ústav platí za akcie 5% úroku. Na věcné burze: Uvěrný ústav, státní zeleznice 273.50 národní půjčka 23.**

Londýn, 31. prosince. **Anglický bank zvýšil diskonto na 6%**.

Paříž, 31. prosince. **Oddělení francouzského lodištva neopustilo ještě přístav Gaetys. 3% duchod 67.55.**

Turín, 31. prosince. **Penězniční Genero se odchází do Paříže, aby uzavřel půjčku 300 milionů.**

Program Národních Listů.

který jsme rozesílají, jest základním kamenem, na němž dle, trvale a důsledně stavět stává, a protož jím počináme významné dlo své.

Učel těchto novin jest napomáhat politickému a obecnému vzdělání národu našemu, aby vlastní silou dospěl ve spolku národů Rakouských k oné ústavní samostatnosti, kteráž jedině můž byt pevným základem jeho všeobecného blahobytu, bezpečnou hradbou naší národnosti, důstojnou olasmem veliké naší minulosti.

Z ohledu poměru státních a ústavních žádám me důsledného provedení nejvyššího diplomu od 20. října 1860. Máme za to, že trvání ústředních ministerstev zahraničních věcí, financí, války obchodu je nutnou potřebou pro udržení jednoty a sily spojeného státu Rakouského, ještě pak *autonomie* čili svézákonnost všech vnitřních věcech zaručena jest sněmum zemským. Přejeme si, aby diplom Císaře — Krále našeho — stal se co nejdříve skutkem, i aby zákonodárnou moc sněmův byla opatřena odpovědnými ústroji vykonávacími, kteréž by ji tepřály dlo pravý život, význam a neocenitelnou úrodnost pro blaho byt zemský.

Diplom od 20. října 1860 zaručuje nám *právo historické*. Historickou oprávněnou osobnost českého národa představuje nám svatá koruna Česká. Jakýkoli práv a cti nabyl starý stát Český, bylyky by společně veškerému obyvatelstvu koruny České bez rozdílu, akoli se v ném měnily během věků poměry stavů a poměry společenské, tak že jednou páni, jednou rytí-

stvo, jednou zase měšťanstvo vedlo přední hlas za ni. Historická tato osobnost žije posud, jak koli se v rozličném věku měnila povaha její, jak koli v rozličných dobách krev její tu rychleji tu zase volněji prouduje, jakkoli myslí její tu neslychanou smělosti vzhůru se pnuje, tu krotce si vedia, tu zase znova se vzpružila ke skutkům slechetným. Méně se takto ve případnostech, zůstala vždy tatáž ve své podstatě, a po dnešní den cíti se i žádá práva svého, pro jehož hájení má zajisté i srdeci i vůli. Protož blási se, aby práva jejího bylo setřeno jak ve spolku Rakouském, tak i v poměrech zahraničních. Právní poměry koruny České k starému státu německému a novému ke spolku svrchnových knížat německých zakládají se na starých smluvách mezinárodních a na základních právech koruny České, strvených mnichomý příslušnami králu našim a nemohou tudy změněny, aniž tedy korunu naše zaváděna být svrchností svého bez dobrovolného přivolení všeho národa této koruny na snéměném, všem zemím koruny společně.

Přivilégi politických mezi občany nechceme, majíce za to, že staré zřízení stavovské historickým vývinem národa našeho za posledních 200 let politické mldoby bylo zrušeno a přerozeno, a že všickni stavové více méně splývají, ano podstatných rozdílů mezi nimi již rozeznati aneb aspoň bez velikého úkřívění mnichům určiti nelze. **Stejná břemena, stejná práva** — to i nase heslo, aneb jiným slovem: Politická práva budněte přiměřena břemencům občanům, a tady i zastupitelství země rozděleno dle daní a počtu obyvatelstva se slusným ohledem na inteligenci. **Něcheone blechte!** odmítat titulů i práv čestných, ale privilegi politických na základě pouhého rodu přiznat jí nikdy nemůžeme. S radostí uvítáme slechtu, když nedbaje pouze na interese své materiální, použije nejvznešenějšího práva svého k tomu, aby činnost svou, nestízenou materiálními nedostatkami a výdělkovou prací, věnuvala zcela a právě po řecku ke zvelebení národa svého a k oprotivání politických jeho interessův. Pak zajisté s potěšením poznáme v pánech našich přední syny národa a s ochotou radosti svěříme se jejich vedení, kdekoliv budou v čele kráčeti politickým věhlasem a obětavým

vlastenectvím. My ovšem, ať se slechtou, nebo bez ní, budeme pokračovati neodvratně na cestě ke zvelebení duševnímu i hmotnému národu svého.

Samospráce rozumíme tak, aby všickni dle zákonů přirozených vyuvinutí údové státního tělesa mohli samostatně pohybovati se v mezech potřeby a přirozenosti své, a aby pohybování jejich řídilo se jediním *svorným duchem*, aby též volným ruchem člověka, nikoli pak zelezennými obratly stroje nějakého na způsob automatů. Rodina, obec, župa nebo kraj, země a historická korunama mejí tedy svý obor samosprávy. Rakousko jen pod ton výmlukou může být národním svým milé a žádoucí, když na štítu s dvouhlavým orlem, Jenž je spojuje, pones neolovný neručomý, všecky stejně hnětonci balvan vojáckého absolutismu, ale okřídelnení genia společné svobody, bratrské spolučnosti a vzájemné ochrany, kterýžto bude strážným jeho angelom. Na základě této zásady žádáme reformy vnitřní správy zemské, jejíž zádušen- a zlacení. Na misto výsudýbě řádovníky vstoupí nyní v míru rozumné *samočinnost* občanů. Máme za to, a zkušenost Auglie, Svýcar a jiných zemí potvrzuje to, že plody její, byť i nebyly tak stejně chutné a tak stejně rozdílené jako sazba kanceláří, budou zase tím hojnější a šťavnatější. Něbo účastněstv občanů ve správě všech obecných probudiť tisícery sily prvé neznamě, probudi i *cnot občanskou*, kteráž nedbají vlastní zisk, pro dobro obecné s dřistojnou mužností vystupuje, ano i sebe obětuje a takto též práve divy činí. Tuto občanskou cnot, bez níž nelze občanské svobody probuzovati, budeme pokládati za neposlední úlohu svou, majíce na očích zvěčnělého Havlíčka našeho, kterýž klesna pod korouhví svou, sám nejkrajinější příkladu cnoty té nám zostavil.

Spolučině občanů žádáme i v *soudství*, kteréž si přejeme zřízené dle zásady veřejnosti a ústavní jednání, oddělené od správy politické.

Jako ve všem, žádáme svobody občanů též vzhledem *ezymní náboženského*. Žádáme svobody církve neodvislosti její vnitřní správy od státu. Otázky náboženské, zvláště dogmatické, nejsou naším oborem, i hodlám se jich vystříhati, zvláště privilégiem Němcům, aby směli do divadla přijímat i ženy.

Základním základem našich žádostí je důstojný

Za inserty platí se od rádku drobného tisku za první vytisknutí 6 kr., po druhé 5 kr. a za každé následující 4 kr.

Dopisy nefrankované se nepřijímají. Redakce nachází se v Kolovratské ulici č. 862-II.

FEUILLETON.

Divadlo a my.

I.

H. — Zásada rovnoprávnosti národní vyslovena a zaručena nám před nedávno, musí proniknouti všechnem život náš, nemá-li se státi bouhou frizi. Frizez nám není pomozeno, ať se již vysloví, anebu nic. Celá nedávna doba stola na frize, my jsme byli věra při té nemoci nesilni. A protož náš-li se rovnoprávnosti zjednat průchod v úřadě i ve škole, musí se ji zjednat uskutečnět též v divadle. Budou se nám rovnoprávnost opravidlo, aneb — je-li opravidlo: proč ji vyučovat z divadla?

Před třemi roky, než nastoupil nejnovější divadelní roky, bylo v úřadovně své, kolovala v Praze adresa k zemskému výboru, aby se českým představením mimo nedávný odpůrčidlo přidal čtvrték, a sice večeř. Zádost to zajisté přeskromná a mřiná, tak jako náš politický život; zemský výbor to žádost odpřel, ana příj mři příslušnou. Avšak každý dne jest říkáno. A protož chce se všechny mřiny uskutečnit, ať už v divadle, ať už v zemském výboru?

Zde nám budí dovoleno, abysme se poněkud pozdrželi. Nechceme zde opakovat, mnoho-li Čechů žije v Praze, ani se nebudeme tázat přátele liberalů, je-li tam většina Čechů uspokojila, mít divadlo, aneb opravidlo — čtihy divadlo tak, jak je mají Němci. Ze jediné představení v neděli po obědi nedostatko, toho zřejmým tuším důkazem jest ona žádost, že jsme chtěli mřiti jesté jedno světelnou dnu. Zemský výbor nám to odpřel. Jest nyní otázka, zdaž smíme nyní ihned chtít více, nežli před třemi léty.

Stavovské divadlo pražské je vydržováno ze zemských důchodů. Roční příspěvky tyto obsázejí deset tisíc zlatých a když se v loni divadlo

prestovalo, stalo okolo půl druhého sta tisíc zlatých — a ty se zaprávily ze zemských důchodů.

Přemíti zemských důchodů jsou zrovna tak české jako německé, a je-li v Čechách Česká věce, nežli Němců, nejsou peníze ty zajisté německé vše, nežli české. My vše, že zádejostí patří jí před zemský sněm a tam že se ještě vyzývá. Nemí více na čase, abysme záduši, co jest naše, co nám patří právem neoporušeným. Avšak každý dne jest říkáno. A protož chce se všechny mřiny uskutečnit již hned, výslově:

A protož se těžeme nyní zemského výboru v Čechách: Chtěli-li jednat co výbor zemský? Chtěli že zemských důchodů (tak době českých jako německých) vydřovat divadlo německé, anžby vzdělání zjedných pota možilo zemské důchody plynou? Chec zemský výbor český se obecenstvu německé bavit a vzdělávat, věda že zde volá a kříží většina národa, aby ji se také poskytlo zábavy a vzdělání, že zde volá a kříží většina národa oprávněná svými penězi neméně, nežli národ německý? Chec zemský výbor český, aby na řík a na škodu většiny českého národa, vzdělání počítal až do vzdělání německé, anžby se na velešinou, opravidlivou, spravedlivou žádost náši nevzalo ohledu něžidloho? Chec zemský výbor český, aby buďoucnu, buďli-li spravedlivu, musí říci: byl zde národ český tak jest zde dnes, platil do důchodu zemských, tak jako platí dnes a zemský výbor český obrátil tenkrát jeho práci na to, aby se zábavou vzdělávala německá časť země České, anží se vzdělou ohledu, když Čechové o jeden večer k představenímu žádali? Chec zemský výbor český se zapsat v potomstvu, že slušnou žádost přeslechl? Chec zemský výbor český zodpovídat to, že povídav: „pozdě přicházíte“ — tou odpovědi jíž nastyl volající vůl tří milionů obyvatel českých.

Logika jest na bledni. Kdo chce že jednat logicky, jedná neprávě. To však od zemského výboru českého zvláště očekávati chceme a museme: že budou i hned i jednat spravedlivě. Ze stejněho práva dostane se tem, kteří jsou stejně oprávněni, a že český výbor zemský rovněž oprávněnosti seřít počne bez odkladu.

Před třemi lety jsme žádali pouze jedno provedení všechnoho dne. Zádost to odpřela. Čas vše mení, i časy. Myslím, že se ted neuspokojujeme jediným dnem. Máme-li rovnou právo, musí být iplné. Vydruží-li se stavovské divadlo stejně z důchodu českých jako německých, nejsou našim oborem, i hodlám se jich vystříhati, zvláště privilégiem Němcům, aby směli do divadla přijímat i ženy.

A protož žádáme, aby se všechny mřiny uskutečnily v divadle, a to dříve, nežli v zemském výboru.

Nařízení žádáme, aby se všechny mřiny uskutečnily v divadle, a to dříve, nežli v zemském výboru. Státnost ta se postará, aby se všechny mřiny uskutečnily v divadle, a to dříve, nežli v zemském výboru. Zádost to žádáme, aby se všechny mřiny uskutečnily v divadle, a to dříve, nežli v zemském výboru. Zádost to žádáme, aby se všechny mřiny uskutečnily v divadle, a to dříve, nežli v zemském výboru.

Národní život naše a naše literatura.

V. — Čel jsi mři čtenáři spisy Daniela Adama Veleslavinského? — Nečetl; anio Veleslavinský zemský výbor český z těch spisovatelů, které skoro každý čitával, ale málo kdo čte. Vezmi tedy aspoň na chvíli do ruky jeho překlad kroniky české od Emaše Sylvie a čti předmluvu, kterou poctivě

Daniel Adam k dluu tomu napsal. Ve předmluvě této velmi zaujímavé vyklaď Veleslavinský učený tehdy obecne za pravidl brání, že prý v životě národní výbor vždy po pěti stech letech neb i po polovici pěti set, po dvou stech padáci letech velký proměny nastávají, čehož mnichomý příklad když dříjem záložných národních dovrší dozvědě.

Práv pak mezi jiným: „Nyní také toho a naštájového roku (1585 a 1586) dokonává se a vychází termín aneb periodus království českého, totiž pět let zpoplna od toho času, jakž král Vratislav nejprve důstojně královské od císaře Jindřicha přijal a z kníže křížem českým něčem.“ A protož očekávati jest nejáké proměny, kterýžto, dejz milý Bůh, aby nám i vlastní naše lepší byla.“ Obávaní slechetného vlastence se bohužel brzo vypnulo, za těchž krále, za něhož ony rádky psány jsou, vypukly rozboje náboženskopolitické, které dosly konečného rozřešení — na Běle Hoře. Byl to největší převrat, o kterém dlejně naše vypravují, převrat, kterým vše život posavadní národní český vyhlazoval. Všeliká jeho samostatnost přetržena a násilím mu cesta naznačena, kterou by dle krále. A od toho osudného proměny r. 1620 minulo do toho roku téměř sedm let, padesát let, a nastala náš zádoba rozhodnutí: co tehdy poříbenu, kříž se nyní, národ tehdy podroběn nabývá staré své svobody! Zákon Veleslavinského vyplňuje se opět! — Jakže, ty nám tu vstěpujeme pověry středověké? ozv se nevše mnichy hlas: „mýliš se velice, mři-li čtemářstvo a to tak zopzdile!“ Upokoj se čtenáři milý, známt bystrou mysl českou a nehdouli jí otupoval, ukázal jsem toliku na podivnou tuš shodu! Ostatně však to vzkříšení národu již pochovaného není včetně nášmod, jest to těsněk práce ušilné, osudněštíleté...

Před osmdesáti roky, když Josef II. dosedl na stolci císařskou byl národní nejhloubější

jsou spořádané ústavy berničné, finanční a úverní, pak upevněnímu a rádu i samotnosti občanům. Všecko to pak zakládá se na ústavách sebevládných, přiměřených společenským požadavkům a historickým potřebám lidu našeho, které jediné mohou uvést a trvale založit spokojenosť a blahožit obecný, lásku k státu, v němž žijeme, vždy život očhotu občanům k ochraně státu proti útokům ciziny, veliké změněnou vojska a následkem toho této ulečení brázení, obnovené fáru státního na základě rozšířilé úspory v oboru vojenském i správním.

Vzhledem k národnosti, kteráž je na ten čas nejmocnější činitelem v životě státním, žádáme národnost své ve všem veřejném životě oně cti a šetrnosti, kteráž přísluší co národnosti historické, co národnosti větší vlasti. Naše zásada je zásada rovnoprávnosti národní, kterouž jsme r. 1848 vyslovili první a posud nedvratně zastávali až do konečného jejího vítězství. A však holý, jalový uznáním principu se nespokojíme; my žádáme důsledného provedení jeho ve všem životě veřejném, ve školách a úradech bez rozdílu, a neprispoustíme, aby se nám z něho pod jakoukoli záminkou utrhlalo. Úřady a školy naše buděž v krajinách českých právě tak české, jako v německých německé. Přitom přejeme si, aby školy naše všebyly byly tak zřízeny, aby každý vzdělanec u nás znal druhý jazyk zemský, neboť toho žádá udržení svornosti vzajemné říčné podpory obyvatelstva krásné vlasti naší, a srozumění se naše netolik materialní, t. j. mluvou, ale i mravní, to jest soucitem a společným vlasteneckým. Přejeme dosavadním poměrům budou obtížné. Přejeme si upřímně, aby se vykonaly bez urážky jedné i druhé národnosti zemské; k tomu třeba, abychom byli vedeni duchem lásky a smilovnosti, aby Slované, kteři zde zdar obecného dobra žádá, dělali krajancům německým slušné koncese, pokud se to může stati bez újny principu, a aby Němci za nekriteli všeude o přechvatech, kdekoliv se Čechové dovolávají práva svého i prakticky, kdekoliv žádají reformy ústavů všeobecných, jež germanizují absolutismus zřídil by na skodující národnosti. Tak, a jen tak zachová se svornost ve vlasti, kteráž je nám i německým krajanům společná; neb od dvou až vice století žijí s námi pospolu, jejich zásluhou a utrpení jejich splynuly s našimi ve společném jméne českém, a bohdá, že i k utěšení budoucnosti dobrým se budeme, nerušice svornosti krajanův v této zemi české, již Bůh utvářil tak krásným ukončeným celkem, a jíž bohdá žádná strana roztrhnuti nedovede.

My jsme Slované a milujeme Slovenské kmenové své. Nebudu zajistět nám Slovánům počteno za zločin, co se Němcům vespolek pokládá za chrost. Ježto pak Němců na mnoze touží po spojení svém svazkem jednoho a těhož státu, nehdáme my takového polifického splnuty s rodáky svými. Nechcem se na prosto zhabiti historické národnosti své, aniž opustit jazyka od

oteč našich tolikerou láskou a ducha silou vychovaného, ani literatury a zvláštní vzdělanosti své, první mezi Slovenskými. Netajíme si toho, že poměry naše historické, kulturní a náboženské a tudy i politické, sociální a kulturní potřeby naše jsou mnohonásobně rozdílné od poměrů našich kmenových. To však nemá nám brániť, abychom neholoví vzájemnosti literární a kulturní s nimi neboť víme, že jakož my jich milujeme, nezaleží i my mezi nimi, zvláště když mezi nejmilejšími sousedy svými Jihoslovany, upřímné sympatie, a že v tomto soucitu velikého Slovenska základá se pevná důvěra konečného vítězství našeho, když chtěla prospělost národ nás navštíviti zápasem, o němž nevíme, nečeká-li nás v budoucnosti.

Vzhledem bratrů Slováků přejeme vroucně, aby i jim se dostalo rovnoprávnosti a důstojného postavení v mezech království uherškého, o jehož minulost, všechnou obranu i kulturní vyuvinutí mají zajistě neméně zásluh nežladi Mafáci, pročež by též neměli mít menších práv než titi. Přejeme si, aby zachováno bylo i budoucí spojení naše se Slováky, zakládajíci se ve společně literárním a vědeckém jazyku, *jehož zákon předkoce jejich ve spolku s Moravany a Čechy položil*, jež oni po tolik století spolu s námi byli a obhacovali, jež konečně nejslavnější duchové jejich až podnes mnohým drahokamem ozdobili a zdobí. A však za první heslo své pokládáme každého kmene *svobodný o sobě ustavovodný* se a jsme příslu hrdí i spravedliví, abychom se kde vtráli; máme však pevnou důvěru, že i bez našich domluv, sám postup osvěty a potřeb jejich a soud mužů vlastenských, majících další rozhled politický, v té věci získá jednotě valnou většinu Slováků a zastaví nejnázeď další drobeni Slovenská. Než bud jak bud, jestiž se kdy Slovákům zde povede, nerajdou zajistě nikdež upřímnějšího a obětavějšího soucitu než mezi.

Jakož pak Čech pokládá Slovana za bratra, Slováka za blížence svého, je nám Moravan taňka *alter ego* — sám druhý Čech, Moravan rodom a krajinou, Čech národom! Jejich sláva je naše sláva, jejich utrpení naše neštěstí. Jakož jsme se velebného Velehradu přijali kresťanství pospolu, jakož jsme od věku žili a bojovali pospolu, jakož na Bílé hoře klesla samostatnost naši pospolu: tak povzneseše čest a blahožit svůj zajistě, jen když opět pevně státi budeme pospolu. Neznajíce dosah události budoucnosti, přejeme si, aby spojeni naše, založené na právě historickém a národním stávalo se vždy bližší a jakož vnitřníší. Ale *pocházel* ve směru tom přísluší Moravanům samým, aby nemohl na Čechu padnouti ani stín, jakoby Čech prednosti nějaké vyhledával.

To jsou naše zásady, jež v *"Listech Národních"* zastupovati hodláme. Co žádáme, je spravedlivé a Bůh sám je ochranou spravedlivých. Jinak dívčíme lavně vlastním silám — a kdo se sám neopouští, toho Bůh neopouští!

klesl. Činnost jeho duševní, které po bitvě Bělohorské pořád ubývalo, vytáhla se tehdy již v národečném téměř zoufalství; mimo modlitelní knihy nevydávalo se něčeho v jazyku našem, celé osmnácté století nemá po Beckovském až do časů Josefových ani jednoho patrnějšího spisovatele. Národní český byl těžký velikým tělem bez ducha. I není div, že Josef II. chtěl veškerým národním všechnou život český, měl za věc prospěšnou, aby se národ český promenil v jiný, aby jeho řeč ustoupila jiné, kteráž by se lepe hodila k šíření vzdělanosti. Vždyť pak si v Čechách ani v Moravě nikdo nevážil jazyka svého, vzdělání se všecku hrnulo k jazyku česímu, jikožto k prameni všeckého blaha. Nechť tedy zahyne jazyk český, který překáží vzdělání lidu, nechť zmizí národ, který nemá síly, aby žil. Tak myslili, tak jednali. A jazyk nás vyzpovězen se škol a z úřadů a neprámo mu ani těch bědných chatrčí, posledního jeho útociste.

Jazyk Svatováclavenským zvonili umíráčkem a zdál se, jakoby si při tom sotva kdo zpomněl, jak slavný byval ten, kterému se odzvonilo. Ale ty zlostné zvuky polofrné dojaly neckým jemnějším srdeč a připomněly jiné, že se tu pochovává jazyk jejich mateřský. Těchto srdeč bylo však málo, — tak málo, — že si jejich bolesti nikdo nevšiml. Byla to však srdeč pevná, srdeč staročeská, a sumný osu jazyka mateřského nevedl jich k pláči, nýbrž k pluči, neumávne práci, k šlechetnému úsilí, aby, možná-li zachová život jazyku na sníru odsouzenému. Dilo to arci nesnadné, možnolovit a nevdečné. Vždyť pak národ sám tomu ani slyšet nechtěl, vždyť si dila toho nepovšiml, leť potupným pohledem, posmívaje se té pošetiosti, kteráž pře chce křisti mrtvé. Ale pevná, uslechtilá vše neledeka se tisícery překážek, statění mužové dali se bez meskání do práce — a za čtyřicet let odstraněny jsou runy, kterými

půda byla pokryta, a nyní jali se stavěti stavitel výššího ducha. Dilo přípravné vyzvalo s jiným Jungmann, stavbu vlastní vedli Kollar, Čekář, Klicpera, Langer, Mácha, Kouba, Ty, Havlíček a mnozí jiní, kterým jen proto neprispomně, že jich nechceme klásti do minulesti... Nu a co vyzvali svého tří mistři? Stavěni ne sice nádherný, skvělý, ale třípný, pevný, ježto každého člověka zdravého citě žije dojmou a jmenem českému vážnosti dobrý po všeckém světu vzdělaném... mistři ti stvořili novou naši literaturu.

Literatura naše novější vykveta v okolnostech nejtěžších. Jen malá část národu vysnala si počátní mužů, jichžto usilování se všem chlebojedem pošetily byti zdálo. Samu vlastní polohu s nedůvěrou a s podezřením na snazeň, které se obliběném poněkud národně nášemu stavěl příkře na odpór. Ze všelikostech takových spisovatelé čestí neocháblí, že přes všecké překážky pevně kráželi cestou svou, jest zajistě neméně skvělým dílkem, statně myslí české než tisázna vitezství nadšených zastupů u Domažlic aneb v Tachova — a učiněk zajistě ještě znamenitější! Slepčetinu tímto úsilím vzkříšen národ dvě století již pochovaný k životu dřevnímu a mocným příkřadem svých zloubil i jiné bratry své, posud v tehém spanu poříženém. Národ českoslovanský byl i bratrům jihoslovanským i lužickým, anež i ruskinským v mnohem důležitěm krokům pobídou i příkřadem ve vzdělání národu! — V celých dejvích našich nemí udalosti, na kterou bychom s tak upřímnou hrdostí hleděti mohli, jako na rozkvět novější nášti literatury a na ní se zakládající noviružení národu našeho! A jakož jest literatura naší chloubou, jakož jest nejopevnějším základem našich nadějí, tak bude vždy mlým, vroucně pěstovaným předmětem našich listů.

Krom toho sblížili nám nejčelnější mužové národa naše, výteční politickým věhlasem i literárními zásluhami stálu podporu, jako: Historiograf Fr. Palacký, JUD. Fr. Brauner, Dr. Fr. Čupr, bibliothékář Hanka, redaktor Dr. Kodým, direktor J. Krejčí, Jak. Malý, JUDr. J. Palacky, JUDr. Pinkas, Dr. prof. J. Purkyně, redaktor Fr. Rezáč, JUDr. Fr. Lad. Rieger, redaktor K. Štorch, JUDr. Rudolf kníže z Turnu a Taxisů, JUDr. Pravoslav Trojan, rad J. Wenzig, prof. V. Zelený a j.

Krom toho sblížili nám nejčelnější mužové národa naše, výteční politickým věhlasem i literárními zásluhami stálu podporu, jako: Historiograf Fr. Palacký, JUD. Fr. Brauner, Dr. Fr. Čupr, bibliothékář Hanka, redaktor Dr. Kodým, direktor J. Krejčí, Jak. Malý, JUDr. J. Palacky, JUDr. Pinkas, Dr. prof. J. Purkyně, redaktor Fr. Rezáč, JUDr. Fr. Lad. Rieger, redaktor K. Štorch, JUDr. Rudolf kníže z Turnu a Taxisů, JUDr. Pravoslav Trojan, rad J. Wenzig, prof. V. Zelený a j.

Krom toho sblížili nám nejčelnější mužové národa naše, výteční politickým věhlasem i literárními zásluhami stálu podporu, jako: Historiograf Fr. Palacký, JUD. Fr. Brauner, Dr. Fr. Čupr, bibliothékář Hanka, redaktor Dr. Kodým, direktor J. Krejčí, Jak. Malý, JUDr. J. Palacky, JUDr. Pinkas, Dr. prof. J. Purkyně, redaktor Fr. Rezáč, JUDr. Fr. Lad. Rieger, redaktor K. Štorch, JUDr. Rudolf kníže z Turnu a Taxisů, JUDr. Pravoslav Trojan, rad J. Wenzig, prof. V. Zelený a j.

Krom toho sblížili nám nejčelnější mužové národa naše, výteční politickým věhlasem i literárními zásluhami stálu podporu, jako: Historiograf Fr. Palacký, JUD. Fr. Brauner, Dr. Fr. Čupr, bibliothékář Hanka, redaktor Dr. Kodým, direktor J. Krejčí, Jak. Malý, JUDr. J. Palacky, JUDr. Pinkas, Dr. prof. J. Purkyně, redaktor Fr. Rezáč, JUDr. Fr. Lad. Rieger, redaktor K. Štorch, JUDr. Rudolf kníže z Turnu a Taxisů, JUDr. Pravoslav Trojan, rad J. Wenzig, prof. V. Zelený a j.

Stáli spolupracovníci naši budou: Vojtěch Bělák, Vítězslav Hálek, Jiří Jahn, JUD. Jeřábek, Fr. Jeřábek, JUD. V. Svátek, dir. Leop. Zvonař, ve věcech uherškých prof. M. Battala a j.

Ostatně nehdáme v provádění říkává vydání svého

zákon o tisku a bude-li spisovatel státi zcela na

případ zákona; a to věr pro nás novináře nem

vět malé výhy — nebo tu jde o naši kůži, a

maňme-li čtenářům svým pověděti bez obalu, jak

věcem rozumíme a co o nich víme, musíme byt

jistí, že nebudeš trestání jinak, leč když ura

zime zákon nebo čest a právo osobní.

A není to zasahování předchodní, když smí psati o politice

jen kdo složí 10000 zl. str. (což dělá dí

ny nejvýše kursus asi 15000 zl. ve státních paří

rech.) A není to preventivní zasahování když mi

nister policie odpre povolení k vydávání čas

pisu politického komu libo, byt i všecky vý

minky zákona vypnul? Unáš k p. Dr. Rie

ger žádal o povolení na časopis "Národ" a ač

se vykázal zajistě vši zákonnou k tomu schop

nosti byl předce odstraněn a to sice již od té

chyb, co je p. Schmerlingův ministrem!

Jeho program přislíbuje dale veřejné a ústní

jednání v soudství a však mluči o zavedení po

roty, bez níž je ústně, trestní jednání jako ka

bát bez šosu.

Jeho program mluví dale o státech, mezi

než se pří Rakousko postaví, a jež my obylejně

konstitučním nazýváme. Pan minister vym

hlub se předčí slovu konstituce a opatrně

též pomílel o od pověnosti ministru, bez

niž je každému ministru volno, nešetřiti ani zá

kladních zákonů říše ani vlastních zásad, a pak

předce vystoupiti z úřadu svého s uznamen

zásob svých. Pan rytíř Schmerling platí za muž

poctivého a stálého ve svých zásadách; on za

chová zajistě program svůj jinak liberální. Ale co

nám ručí to, že iho následuje bude též tak

poctivý a liberální; pokud nebudé dán zákon

by její význam program ministerský, nedává nám

žádnu obezpečení, žádnu pevnou zákon a ústavní

vyhlášku. Jak pěkné věci o rovnoprávnosti napsal

nám hr. Thun, jakým jasné a všecky význam

program Schwarzenbergův a Štaudiom, a neby růžový cirkulář Bachův k místodrž

cím snad ještě liberálnější než Schmerlingův?

Také poměr říše a zemí neuherských k

uherským podotknuto jen s obalem, že nevíme na

jisto, která si pan ministr tyto věci myslí a pře

To jsou všecky otázky, o nichž bychom

býli rádi uslyšeli z úřadu státního význam

vyhlášky. Nejdřív jasné, pevné, určité, neb od toho vist

upokojen duchův v celé říši a od upskojivého

věci těch upravení zavádění říše. Slušné

právi teda o tom časopis "Independance": "Stav

říše rakouské" je příliš povážlivý než aby bylo

dovoleni mluvit polovinovými slovy. Třebař

měřit přímo k cíli, nemá-li se probudit nedůvěra!

To jsou tváry, jež naše dělají a člověk je

zavádějí. Na to vžal jsem staročeské brejle, jež

mám po svém pradlě a prohlížel jsem jimi psan

ministrov. Tuť mi padlo do oka, že pan ministr

zavádějí a končí "vědou," slibuje nám podporovat

všecky stejně časti, ve suze po vzdělanosti,

"ale všecky a ve všecky pokládati vědu za cíl nej

vejší." Ale předešlá věda zaváděj měla také na

základě jazyk německý za nejlepší prostředek vzdě

lanosti — a tak nás němečtí, hovice přeplň

domněnce, že je živel německý povolán, "aby

nesl vzdělanost na východ." A jak kdyby

se nyní uznalo, že věda, kteráž je nejvyšším cílem

zeměm být býti jiná než německá? Jiný konečně

silně němčinou podotknuté článek, kde se

mluví o autonomii sněmův. Z toho vidno, že tato,

budeš se rádit do úmyslu p. Schmerlingových,

ude nehrubě veliká, ač bude všecky obsahovati

u mnoho více než pořádání přípravy a ubytování

vojska a nebo postrky tulákův a věci podobné!

spěch statu nesou. V též mře, v jakéž přispívají
k společnému hospodářství, když zajistě slušné a
spravedlivé, aby v něm i moc a právo provozovali,
aniž můžeme připustiti, aby komukoli mezi
olíčeny byla dáná větost bez důvodu, a aby
platil ve státě poměrně více než platí k němu
cestou jakoukolí. O tomto zastupování interesser
na ně dle našeho zdání nelze užit žádneho spra
vedlivého společlivého základu kromě daně, pro
mluvíme ještě později.

Program Schmerlingův zamíří ještě ledacos
jeho. On praví: že předcházejici zasahování
vlastní policie do záležitostí tiskových o
odpad. Avšak nevopividlo nám, bude-li vydán
zákon o tisku a bude-li spisovatel státi zcela na
případ zákona; a to věr pro nás novináře nemí
vět malé výhy — nebo tu jde o naši kůži, a
maňme-li čtenářům svým pověděti bez obalu, jak
věcem rozumíme a co o nich víme, musíme byt
jistí, že nebudeš trestání jinak, leč když ura
zime zákon nebo čest a právo osobní.

Anení to preventivní zasahování když místní
police odepře povolení k vydávání časopis
příkladu svého významu? Uvnitř k p. Dr. Rie
ger žádal o povolení na časopis "Národ" a ač
se vykázal zajistě vši zákonnou k tomu schop
nosti byl předce odstraněn a to sice již od té
chyb, co je p. Schmerlingův ministrem!

Jeho program přislíbuje dale veřejné a ústní
jednání v soudství a však mluči o zavedení po
roty, bez níž je ústně, trestní jednání jako ka
bát bez šosu.

Jeho program mluví dale o státech, mezi
než se pří Rakousko postaví, a jež my obylejně
konstitučním nazýváme. Pan minister vym
hlub se předčí slovu konstituce a opatrně
též pomílel o od pověnosti ministru, bez
niž je každému ministru volno, nešetřiti ani zá
kladních zákonů říše ani vlastních zásad, a pak
předce vystoupiti z úřadu svého s uznamen
zásob svých. Pan rytíř Schmerling platí za muž
poctivého a stálého ve svých zásadách; on za
chová zajistě program svůj jinak liberální. Ale co
nám ručí to, že iho následuje bude též tak
poctivý a liberální; pokud nebudé dán zákon
by její význam program ministerský, nedává nám
žádnu obezpečení, žádnu pevnou zákon a ústavní
vyhlášku. Nejdřív jasné, pevné, určité, neb od toho vist
upokojen duchův v celé říši a od upskojivého
věci těch upravení zavádění říše. Slušné
právi teda o tom časopis "Independance": "Stav

říše rakouské" je příliš povážlivý než aby bylo
dovoleni mluvit polovinovými slovy. Třebař

měřit přímo k cíli, nemá-li se probudit nedůvěra!

To jsou tváry, jež naše dělají a člověk je

zavádějí. Na to vžal jsem staročeské brejle, jež

mám po svém pradlě a prohlížel jsem jimi psan

ministrov. Tuť mi padlo do oka, že pan ministr

